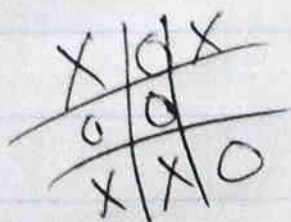

INFO - SØGNING ^{SEPT/2012}

— WWW.BIBLIOTEK.DK (BØGER + TIDSSKRIFTER)

**BLIV EN
BEDRE
UNDERVISER**

08

**LÆS
OGSÅ**

SKAL VI FRYGTE E-BØGERNE? | MØD BIBLIOTEKERNES NYE DIREKTØR | KOM OVERSPRINGSHANDLINGERNE TIL LIVS

GAB!

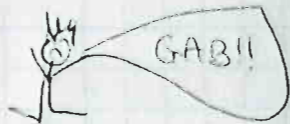
SEPTEMBER 2012 · INFORMATIONSSØGNING

① Husk! Kildekritik på nettet
 ↳ "skool" i url'en!

FED
D

S
T
O
S
D

www.bibliotek.dk ⇒ bøger og tidsskrifter
 www.emu.dk/gym
 www.skiveopgave

HUSK RUGBØD

MÆLK

HENTE MIN CYKEL

Gider du
 mødes til uafh
 JA NEJ
 Hvornår?
 kl 15.00?
 Jepi

② Bla Bla Bla
 BLIV EN BEDRE
 UNDERVISER!!!

Brug dig selv - og bliv en bedre underviser

Flystyrt og slanger befinder sig langt nede på listen over de mest skræmmende ting, mennesker kan komme i tanke om. Derimod er det at stille sig op foran en stor forsamling nummer ét på listen over angstprovokerende ting. Så det at undervise er ikke bare noget, man kan.

TEKST SABRINE MØNSTED FOTO JAKOB BOSERUP

Du skal pirre dine tilhøreres hjerne, hvis de skal huske dine pointer, siger direktør i kursusvirksomheden Supplement, Line Sander, der i 15 år har undervist i det at undervise. Hendes tips og tricks til at gøre netop det – både de hurtige og de mere forkromede – vender vi tilbage til. Først må vi konstatere, at rigtig mange af dem, der underviser i bibliotekssektoren, ikke føler sig rustet til det. Perspektiv har spurgt 106 medlemmer af Bibliotekarforbundet, der alle har deltaget i kurset *På arbejde som underviser*, og hele 48 procent føler sig kun i mindre grad rustet til at undervise, mens 5,8 procent slet ikke føler sig rustet. Samtidig forudser de fleste, nemlig 89 procent, at undervisning vil fylde mere af deres arbejdsdag i fremtiden.

Tallene overrasker ikke Line Sander, der gennem tiden har undervist op mod 3.000 biblioteksansatte. Generelt oplever hun, at langt over halvdelen af alle hendes kursister ikke føler sig hjemme i det at undervise. Hun møder to grupper: Dem, der oplever det som et bagholdsangreb, at de fik undervisningstjansen, og dem der gerne vil, men når de så står foran tilhørerne, så kommer angsten, de røde pletter og nervøsiteten. - Og føler man sig ikke rustet, bliver resultatet, at vi fokuserer på os selv frem for på vores publikum. »Stammer jeg? Har jeg røde plamager op ad halsen? Siger jeg noget forkert?« Og så begiver vi os ud i en faglig ørkenvandring, hvor vores usikkerhed gør, at vi klammer os til det, vi tror, vi ikke kan blive slået på – knastør faglighed – og ender med kedsommelig formidling, siger Line Sander.

TRÆN DIN UNDERVISNING

En god solid faglighed er selvfølgelig et godt udgangspunkt, når du skal undervise, men det er langt fra nok til at holde publikum fanget og vigtigst - at få pointerne til at hænge fast. Viden om, hvordan du underviser, forbereder dig bedst muligt og bruger et par cowboytricks er det, der gør forskellen, mener Line Sander.

- Mange bruger 80 til 90 procent af deres forberedelsestid på det faglige indhold og har kun ganske lidt fokus på, hvordan undervisningen skal eksekveres. Det er en helt skæv fordeling. Den optimale fordeling er nærmere 60/40, hvor de 60 procent af tiden skal gå til at forberede, *hvordan* du vil undervise, og kun 40 procent på, *hvad* du vil sige, forklarer Line Sander.

Hun sammenligner situationen med en balletdanser, der kan alle sine dansetrin til perfektion, men fejler, fordi hun ikke har styr på koreografien, der skal sætte det hele sammen og få det ud over scenekanten til publikum.

Perspektivs spørgeskemaundersøgelse tegner en række fælles udfordringer for de adspurgte bibliotekarer og cand.scient.bibl.'er, der underviser. Blandt andet det at skabe motivation, gøre stoffet levende og udvælge sine pointer. På

spørgsmålet: »Hvad er dine udfordringer i forhold til undervisning?« lød svarene blandt andet:

»At gøre »kedeligt biblioteksstof« let spiseligt og dermed fastholde interessen hos deltagerne.«

»At være på forkant med larmende eller bedrevidende elever og stå over for en stor forsamling.«

»At kunne undervise differentieret og vedkommende.«

»Mangler selvtillid og har behov for megen forberedelse.«

»Nervøsitet - bange for at snakke for meget og for ustruktureret.«

»Mangler pædagogiske metoder, hvordan vækker jeg for eksempel en søvrig gymnasieklasse eller en uvillig 8. klasse?«

»At nå længere end det introducerende, at skulle formidle noget meget konkret, som andre skal kunne lære, at bygge en egentlig undervisningssituation op.«

SKRU OP FOR DIG SELV

Hvordan man kan imødegå de udfordringer, har Line Sander en række metoder og tricks til, for det er de færreste, der fra naturens hånd kan fastholde et publikum i mere end 15 minutter. Storytelling og dialog er to vigtige greb - dem vender vi tilbage til. Først og fremmest skal du nemlig bruge dig selv mere, når du underviser, mener hun.

- Som underviser er det første, du skal gøre, at skrue op for dig selv. Din mimik, dine armbevægelser og din stemme. Du står måske over for 20 mennesker, og det kræver mere volumen end én til én kontakt. Det kræver ikke skuespil, men en artikulering af dig selv er en nødvendighed for at få alle med. Du skal stadig være dig selv, men 120 procent, siger Line Sander. Og så skal du tilføre undervisningen personlighed.

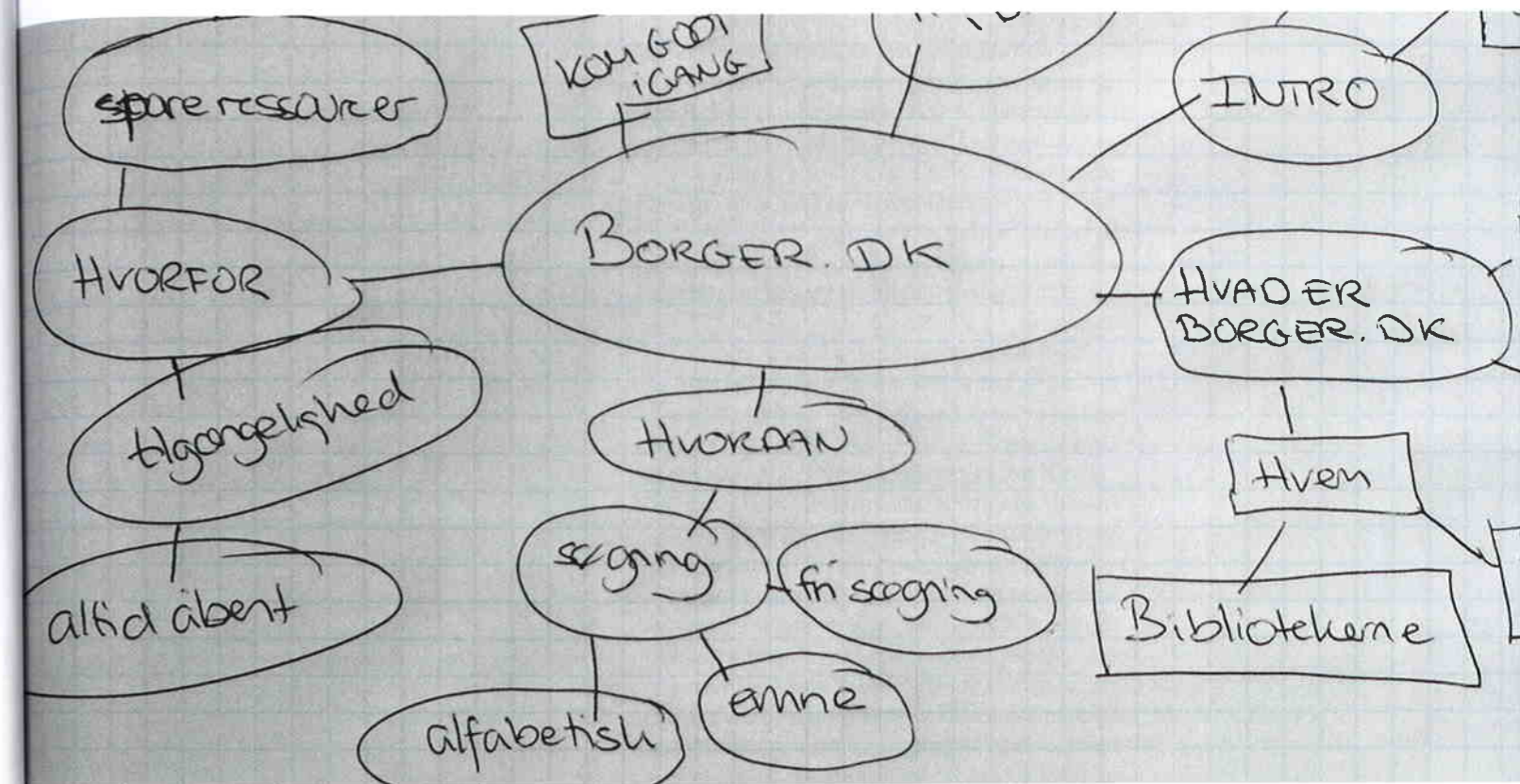
- Vi keder os hurtigt, hvis vi ikke ser et menneske bag underviseren, siger Line Sander, der beskriver tre sfærer, du som underviser, kan bevæge dig i.

Den professionelle, når du fortæller om et nyt tiltag på Slagelse Bibliotek eller om Kulturministeriets nye regler. Den personlige sfære er historier om dig selv - fra da du selv kæmpede med at forstå bibliometri eller lavede en forkert søgning. Den sidste sfære er den private - dine tanker og drømme, hvad du lavede i går, og hvad du fik at spise.

- Alt for mange undervisere holder sig til den professionelle sfære, og selv om vi ikke skal blive private, så er der alt for få, der tør bevæge sig ind i den personlige. Det er ikke historier fra natbordsskuffen, men eksempler fra dit eget arbejdsliv, der gør, at tilhørerne får sat billeder på dine pointer.

Med et fint ord kaldes det storytelling. En teknik som

Et mindmap kan være et godt planlægningsværktøj for underviseren.

gennem historier, eksempler og sammenligninger skal danne billeder hos dem, der lytter, og som er helt afgørende for, at undervisningen fænger. Og det handler ikke kun om at holde publikum vågent, men om måden vi bedst sluger og husker stoffet på.

- Vi husker de pointer, hvor vores hjerne bliver pirret. Det at undervise skal ikke være stand up comedy, men vi må gerne underholde, mener Line Sander.

Hun opfordrer til faglig kleptomani. Snup alle de gode historier, der cirkulerer i bibliotekssektoren eller i din omgangskreds, til at vise dine pointer. Analogier - sammenligninger - er også et godt greb: »Det at søge på Google er som at trække et lod i en tombola«. Analogierne kan gøres mere eller mindre detaljerede, men vær opmærksom på, at målgruppen skal forstå dine sammenligninger.

GØR TILHØRERNE TIL EKSPERTER

Konsulent Gert Rosenkvist, der står bag Bibliotekarforbundets kursus *På arbejde som underviser*, mener også, at man som underviser skal have meget mere fokus på at gøre kursisterne til medskabere af den faglige viden, fordi generelle kurser ikke nødvendigvis lader sig overføre til deres hverdagsproblemer, og de skal kunne se sig selv bruge den nye viden. Han er ikke helt

Føler du dig rustet til at undervise?

I høj grad: 41,3 procent
I mindre grad: 48,1 procent
Nej: 5,8 procent

Forventer du, at undervisning bliver en større del af dine arbejdsopgaver i fremtiden?

Ja: 89,4 procent
Nej: 3,8 procent
Ved ikke: 6,7 procent

Har din grunduddannelse rustet dig til at undervise?

Ja: 4,8 procent
Nej: 75,2 procent

Kilde: Perspektiv har sendt et spørgeskema til alle deltagere på årets roadshow: *På arbejde som underviser*. 106 har svaret.

- Det handler om øvelse, øvelse, øvelse. Jeg har undervist i 15 år og lærer stadig noget nyt hver gang, siger Line Sander. Brug tricks fra litteratur og film. Gør for eksempel dine elever nysgerrige: »I eftermiddag skal vi lave en øvelse, der involverer legoklodser, men det vender jeg tilbage til«. Og husk - en god historie er bedre end en sand historie. Om det skete torsdag i uge 41 eller fredag er ligegyldigt, man må godt skære en historie til.

enig med Line Sander i, at man skal tilføje mere personlighed - i hvert fald kun i små doser.

- Du kan sagtens være en jævnt kedelig person og en fantastisk underviser. Det handler om at have evnen til at skabe læringsituationer. Reelt kan du ikke lære nogen noget, men du kan skabe situationer, hvor læring opstår, og hvis du selv fylder for meget, så opstår de ikke, understreger Gert Rosenkvist.

Dialog er en rigtig god måde at give tilhørerne ejerskab til pointerne, for vi lærer bedre, når vi er involveret.

- Men det er underviserens ansvar, at dialog opstår, for det er ikke nok at sige: »I skal bare spørge« - for det gør de fleste kursister ikke, siger Line Sander.

For at inddrage tilhørerne kan man starte med ufarlige spørgsmål, såsom: »Hvor mange har en smartphone eller en internetopkobling?« Senere kan du som underviser bruge mere åbne spørgsmål, og det er en god ide at skabe små summemøder på 30 sekunder, hvor deltagerne taler med sidemanden. Det gør det mere ufarligt at svare på spørgsmål, fordi de ikke er alene om svaret. Gennemtænk altid, hvad eleverne kan svare, og hvordan det kan bringe undervisningen videre, og bring deres svar i spil undervejs, såsom: »som Annika sagde lige før« eller »den pointe Søren kom med«.

SKABELON FOR UNDERVISNING

Et undervisningsforløb skal bestå af tre trin, uanset om det er et kursus på tre dage eller 15 minutter, mener Line Sander:

Første trin: Sig det, du vil sige: Giv et kort overblik over forløbet. Skab en trailer med essensen af det, dit publikum skal høre om - som en filminstruktør, der skal sælge billetter. Hvad er det, vi skal omkringe, og hvad er det for kompetencer, deltagerne vil gå hjem med?

Det bliver en del af en forventningsafstemning, der også er vigtig for at kunne holde sig til sin egen plan.

Andet trin: Sig det: Det er her, din faglighed kommer i spil, og hvor pointerne skal fremlægges. Og dem skal der ikke være for mange af. De fleste er overambitiøse med det faglige indhold. Leverer du 10 pointer, kan tilhørerne måske huske én og føler sig usikre bagefter. Udvælger du derimod fem centrale pointer, som du dyrker, så kan de huske dem alle og tænker »nå, det var da ikke så svært«, siger Line Sander, der aldrig selv kommer med en pointe uden, at der enten er en historie, en dialog eller en øvelse til at huske den.

TOP 5: BIBLIOTEKARERNES UDFORDRINGER SOM UNDERVISERE

- Målgrupperne har mange forskellige behov, forventninger og forudsætninger - så hvordan rammer man rigtigt?
- At skabe motivation hos deltagerne, fange og fastholde opmærksomheden.
- Dårligt it-udstyr.
- Manglende forberedelsestid og undervisningstid.
- Manglende pædagogisk ballast, når man skal træde ud af rollen som det alvidende orakel og blive underviser.

Kilde: Deltagerne i Bibliotekarforbundets roadshow På arbejde som underviser blev bedt om at sætte ord på de væsentligste udfordringer i rollen som underviser.

Tredje trin: Sig, hvad du har sagt: Opsummer pointerne til sidst. Line Sander råder til at slutte med et mindmap, hvor deltagerne selv skal bringe alle de pointer op, der er blevet talt om. Det bliver ofte dagens trofæ og essensen af alt det, man har været igennem. Men selv om det er deltagerne, der skal udfylde mindmappet til slut, så råder Line Sander underviseren til også at bruge et mindmap som planlægningssværktøj, hvor du i din forberedelse tegner din undervisning (se illustration på side 17).